

Punkter kommer til at forandre Testamentets Indflydelse, dog bærer Omsorg for, at der under alle Omstændigheder bliver noget Blivende tilbage af Testators Hensigt ligeoverfor Befolkningen.

Cultusministeren: Jeg udtalte sidste Gang, jeg havde Ordet, at det ogsaa forekom mig, at Meget talte for, at, hvis Loven var gaaet ud paa at skaffe Akademiet mere Indtægt, maatte man anvende et muligt Overstud i Overensstemmelse med Testamentet, som jeg da meente maatte være til begge de velgjørende Diemed, Testamentet nævnte. Men jeg maa gjøre opmærksom paa, at en saadan almindelig Idee, som kan være rigtig, ikke er det, som foreligger; men det, som foreligger, er et vist bestemt Forslag til denne Idees Udførelse, og jeg troer nu at have bevist, at dette Forslag paafører Fæstterne en ei ubetydelig Byrde og tilvender Akademiet en Fordeel, og begge Dele kan jeg ikke finde begrundet, og jeg skal navnlig endnu gjøre opmærksom paa, at de, hvem Testamentet egentlig gaaer ud paa at fikre en lempelig Behandling, ere Fæsternes Sønder, og at der ikke foreligger Noget i Testamentet, som taler for de mere udstrakte velgjørende Diemed, som her ere paabehaabte, uagtet det vel kan siges, at de stemme med Testamentets Aand.

Mourier: Jeg troer ikke, at man kan give den ærede Rigsdagsmand, der først havde Ordet i Anledning af dette Vædringsforslag, Ret i, at det ikke skulde være af en saa indgribende Natur, at det i alt Fald burde være fremkommet tidligere end nu ved tredje Behandling. Forslaget er tværtimod, som let vil sees, overmaade indgribende, og jeg vilde allerede af denne formelle Grund finde stor Betænkelighed ved at stemme for det. Hvad Sagen selv angaaer, da siges det, at man ved det stillede Vædringsforslag, netop i det Væsentlige har villet støtte sig til Testamentets Bestemmelser; man har sagt, at det, med al Respect for testamentariske Dispositioners Hellighed, dog maa være fuldkommen i sin Orden, naar Tidene og Forholdene forandre sig, da at lempe Testamenterne derefter, saa at man søger at fastholde Testators Hensigt og at virkeliggjøre den saaledes, som de forandrede Lidsomstæn-

digheder fordre det. Jeg maa nu tilstaae, at jeg har overmaade megen Tvivl om, at Oberst Kalkreuth, hvis han endnu levede og vilde træffe en Bestemmelse om, at Fæsteforholdet paa hans Gods nu aldeles skulde ophøre, og Fæstegodset gaae over til Selveiendom, skulde være kommen til det Resultat, samtidigt dermed at ville stifte „en Godsforsørgelseskasse“. Det synes at være en Idee, der vilde komme i Strid med selve den Tanke, som Loven skulde gaae ud paa at realisere, nemlig Godsforholdets Ophævelse. Men jeg tør ogsaa paastaae, at Ideen om en saadan Godsforsørgelse ikke har mindste Hjemmel i Testamentet, eller paa nogen Maade kan ved en rigtig Fortolkning udelæses af dets Bestemmelser. Det er ganske rigtigt, at der i den 16de Post tales om, at Sønderne skulle — som det hedder — i almindelige Maader søges conserverede; men dette fyldestgjøres jo netop ved den høist lempelige Maade, hvorpaa Fæstterne paa det kalkreuthske Gods hidtil ere blevne behandlede og ligeledes nu efter Lovforslaget skulde behandles ved Overgangen til Selveiendom. Det er imidlertid nok heller ikke denne almindelige Bestemmelse, som Forslagsstillerne nærmest have havt for Øie; hvis jeg ikke har misforstaaet den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgfreds (Tscherning), er Vædringsforslaget nok fornemmeligen bygget paa Bestemmelsen i 8de Post om, at der ved Vortfastningen, hvortil „Søndernes Sønder“ skulde være nærmest, ikke maatte fordres eller tages mere end 10 Rigsdaler i Indfastningspenge; thi derved skulde der være betrygget Familiernes øvrige Medlemmer et Gode, idet en forholdsvis saa ringe Deel af Formuen absorberedes til Udredning af Indfastningen. Men herved er uden Tvivl overseet, at, idet Fæstterne gaae over til at blive Selveiere, indtræder derved en Forandring, som i høi Grad maa antages at ville komme Familierne i det Hele tilgode. Endog bortseet fra den almindelige Betragtning, som den høitærede Cultusminister før fremhævede, er det klart, at de vedkommende Familier, ikke blot de Individuer, som havde nærmest Udflugt til at blive Fæsttere, hvis Forholdet var forblevet uforandret; men ogsaa de øvrige Medlemmer af Familierne, maae antages, ved Over-